

Új iskola - belülről

Hosszúra nyúlt diákkorom és tanárkodásom emlékei sorra előjönnek, ha egy iskola előtt megállok. Régi tapasztalásokhoz méregetem a látványt akkor is, ha alkalmam van végigjárni egy új épület tantermeit. Kevésre jó ez az összehasonlítás, mert más széknek jár az azóta már az iskolákban, mást adnak és más követelmények, de ha elémbe kerül egy-egy újdonság, legalább teljes meggyőződéssel mondhatom: mennyivel jobb így.

Arra azonban semmiképpen nem jó a homályosuló régi tapasztalat, hogy építészünk iskolateremtő igyekezetéről a magam szakállára szépet vagy rosszat mondjak. Viselne válik el, melyik ötlet hasznos, melyik nem, mostani tanárokat kértem meg tehát a tanári nevenincs iskolában (hivatalosan III. számúknak mondják, mert névadó ambícióink itt is lassan dolgoznak), segítsenek tájékozódni. A Pedagógusok Szakszervezetének néhány évvel ezelőtti sajnálkozása jár eszemben, miszerint nem kérdezik meg a tervezők a pedagógust, és ebből sok kellemetlenség származik, de mellé gondolom mindjárt azt is, amit tervezők panaszkodtak nemrég: nem nagyon támaszkodhatnak a segédtudományokra, ritkán kapnak visszajelzést, és nehezen tudják meg, amit alkottak, hogyan válik be. Az első öt percben megtudom kedves kalauzaimtól, hogy tapasztalataikat összeszedve sok jó tanácsot tudnának adni későbbi iskolák tervezőinek, de az új épületről véleményem még senki nem kért tőlük. Sem a tervező, sem a segédtudomány.

Paneliskoláról van szó. Kérdezem mindjárt, lehet-e panelből alma mater építeni. A tanárok válasza megnyugtató: oktatásra és nevelésre nagyszerű lehetőségeket nyújt az épület akkor is, ha kívülről nézve még szokatlannak, a gyermek kötődése, a sok év múlva is visszanező ragaszkodás pedig mindjárt attól függ, kik tanítanak benne, és kik járnak ide. A tanárok huszonegy iskolából jöttek, többségük nagyszerű pedagógus, az pedig tévhit, hogy a „telepi gyerekanyag” rosszabb lehet, mint a belvárosi. Csak hátrányosabb helyzetben van.

Rögtön látszik, mennyire elmaradtam. A hátrányos helyzetet mostanáig soha nem értettem új városrész új épületeire és 41 jó tanárra, pedig lehet, hogy igaz. Az épület hivatalosan 12 tanterem, mégis huszonegy osztály jár bele. Egyelőre csak délelőtti műszakban. Ezt a pedagógiai bukfenest úgy lehet megoldani, hogy tanteremre lépett elő az is, ami a tervező asztalán még műhely volt, vagy kicsinyke tanulószoba. Önti Tarján a gyereket még mindig, kellett a hely 783 diáknak. Csak hogy ennyi gyerekről eredetileg is tudjunk, mint ahogy most tudjuk, hogy jövőre már ezren járnak ide, miért a gyerekeket akarjuk a szűk termekhez

idomítani, miért nem az iskolát méreteztük hozzájuk? Mert van itt olyan tanterem, amely kisebb, mint a belvárosi lakások szobája, mégis huszonnégy tanuló és egy tanár ül benne. Lépegetem hosszát és szélességét, méregetem magasságát, és nem merem számítani, van-e benne ennyi gyereknek elég levegő. Eszembe jut a pedagógiai tudományok régi álma, az, hogy kisebb létszámú osztályban jobban lehet tanítani, és sorra tapasztalhatom, hogy új iskoláinkban is álom csupán. A tanári osztályokba is harminchatan járnak. Kísérőim azt mondják, teljesen rossz úton járunk, mert időközben még súlyosabb lett a helyzet. Annyi eszközt használ a mai pedagógia minden tantárgyból, hogy azt kellően előkészíteni, kézbe adni, eredményesen használni, és óra közben tanári szemmel ellenőrizni ilyen nagy létszám mellett nem lehet. Eppen a korszerűség csorbult tehát a korszerű iskolában. Nem veszi figyelembe ezt a körülményt maga a TANERT, amely az iskolai bűtörökét gyártja. Az első osztályosok vadonatúj padjába nem fér el az a sok segédeszköz, amire nélkülözhetetlenül szükségük van. Szaloncukros dobozokba rakják most, teszik ide, teszik oda, de látni lehet, ez a doboz legfőbb karácsonytól húsvétig tart. Időközben tönkremegy, és addig se férnek tőle.

A jó tanár a jövőbe is belelát egy kicsit, azt mondják tehát kalauzaim, csak az első tíz év a nehéz. Minden új városrészben számolnunk kell azzal, hogy idő múltával lényegesen kevesebb lesz a gyerek, kifut a „népesedési hullám”. Lehet, hogy tíz év múlva más gondjaink lesznek, mégis sajnálom azokat, akik tíz év alatt új iskolában, szükségteremben tanulnak.

Az igazgató azt mondja, szerette volna, ha a temető felé néző díszudvar helyett játszódvart kaptak volna. Nézem a gyerekek sápadt arcát, és bár tél vége van, sőt ezt a sápadtságot hazulról is hozhatták, biztosra veszem mégis, a díszudvarba becsúszott egyetlen csúszda és egy szem mászóka hat első osztálynak is kevés, pedig a négy második, a négy harmadik és a négy negyedik osztály is joggal formál rá, a tizenkét napközis csoporttal egyetemben.

Belépő lelkesezőm nem csillapodik ugyan, mert a sok gyereknek nagyon lehet örülni, a pedagógusok igyekezetének is, amellyel „belakják” az épületet, de erősödik bennem a meggyőződés, hogy a pedagógus és a tervező, sőt beruházó és a kivitelező építész párbeszédére is szükség lenne. Annyi értekezletet tartunk, anyagilag észre sem vesszük, ha egyetlen kettőt erre a célra térítenék el. Haszna szinte beláthatatlan lenne.

Nagyszerű a tornaterem, esténként a város sportolói

is ide jönnek. A hozzá vívó folyosón nagy gödör, benne a szerényvízcső harmadik garanciális javítását várja két hét óta. Egy rossz mozdulat, és keverhetik a gipszet láb-törés helyreigazítására. Kérem, ez már több, mint felelőtlenség. Ilyen népes iskolában a gyorsjavítási javítás is lassú lenne. A tornateremmel azt tervezik, hogy függőnnyel kettéválasztják. Igaz, hogy áthallik majd a levegő, és sok más gond is adódik, de még mindig jobb, mint ha az osztályban üldögélnék tornaórán a gyerekek. A „normatívák” nyilván a tizenkét tanteremhez igazodtak. Két év után még mindig nincs védőháló az ablakon, van viszont behorpadt üveg.

Van olyan furcsaság is, hogy a lehető legjobban felszerelt új iskolában két kölcsonként dinamométerrel tanítják a fizikát. Most változtatták meg hivatalosan a skáláját, a régióit tehát már nem gyárt a tanszeripar, az újra meg nem tört még át. Későbbi tanulmányai során legfőbb mentesítet írt megoldás helyett a diák: amikor én iskolába jártam, hiány-cikk volt a dinamométer. És ha statikus akar lenni az illető?

Mielőtt elfelejté valaki a bevezető sorokat, és kezdi azt hinni, hogy a rossz példákat valóságos elő, megint ki kell nyilvánítanom, hogy ez az iskola nagyszerű lenne, ha! Ha maradhatott volna a 12-16 tanterem változat. Ha nem lenne ennyi nagyszerű gyerekünk. Mert a tervező beletett ebbe mindent, amit az építési technológia és az építési jó szándék megenged. Alacsonyak a tantermek, de van automata szellőztetőberendezés. A zsiromgó aulának is megfelel, ebéd-övel összekapcsolva nagy ünnepség is tartható benne. Tisztelem tehát az építészeket. Póriás hasonlat jut azonban eszembe, talán nem sértem a szakmát, ha elmondom. A biciklire olyan nyereg szerkesztettek elődeink, hogy mindenki állíthatja méretét és terjedelme szerint. Legalább ennyire „testhez” kell állítani az iskola minden tanszert. A pedagógusok készek arra, hogy elmondják észrevételeiket. Jó lenne, ha meghallgatnák őket.

Horváth Dezső

HÁZASSÁG

Bába Zoltán és Kálmán Erzsébet, Farkas-Csamangó István és Mertonosi Gizella, Erdélyi Antal és Gémes Ilona, dr. Horváth Imre és Kormos Emese Gabriella, Márki Lajos és Kiss Erzsébet, Kispiál Zoltán és Podrácz Rozália, Márkus István Imre és Koppas Klára, Szeles Béla és Farsang Mária, Kisnyér Sándor és Kanyó Mária, Ördög István és Pessenya Margit, Polacssek István és Mezei Edit, Mracsók Péter és Vajda Etelka, Csányi Zoltán és Keeskes Hajnalika házasságok kötődtek.

SZÜLETÉS

Újvári Józsefnek és Takács Ilona Erzsébetnek Tamás, Mészáros Tibornak és Jenei Juliánának Robert, Gulicska Ferencnek és Kasza Erzsébetnek Ilonának József, Babó Vazulnak és Nagy Erzsébetnek Krisztián, dr. Godó György Péternek és Hiles Erzsébetnek Gábor, Battancs Istvának és Kiss Erzsébetnek Jácint Viktor, Lehecz Józsefnek és Rácz Edikának Szilvia, Zsikál Lászlónak és Medvegy Klárának Adrienn, Bähr János Gábornak és Solt Magdolna Eszternek Katalin Éva, Szemerédi Péternek és Kúhár Mária Zsolt, Kádár Béla Norbertnek és Perleki Magdolnának Attila Béla, Kis Jánosnak és Tóth Anna Máriaának András, Bálint Jánosnak és Kovács Juliánának Szabolcs György Józsefnek és Huszka Erzsébetnek Erzsébet Anna, Békesi Andrásnak és Kisszabó Erzsébetnek Andriás, Tancser Géza és Patka Máriaának Zsanett Mária, Kovács Jánosnak és Molnár Erzsébet Rozáliának Nóra Katalin, Kiss Károlynak és Varga Zsuzsanna Tamás, Igaz István Gyulának és Varga Margit Juszintának János Zoltán, Rácz Sándornak és Rabi Etelkának Gábor László, Dobi Istvának és Kiss Katalinnak István, Háász Mihálynak és Flach Mária Krisztina, Sárkány Sándornak és Kószó Klárának Sarolta, Harangzó Géznak és Árvai Agnes Máriaának Agnes Rita, Bakai Andrásnak és Mezei Irénnek Bettina Krisztina, Tóth Zoltán Istvának és Ilia Ilona-

Csatorna a mennyezeten

Nyáron lesz három éve, hogy Sánta Józsefet és gyerekeit levő feleségét nagy öröme érte. Kevesen dicsőíthetnek ilyen munkahelyet, mint a DÉLEP — mondogatják, hiszen viszonylag rövid idő alatt, kétszobás munkaként kaptak Algyőn, rendkívül kedvező fizetési feltételekkel. Alig 19 ezer forintot kellett az asztalra tenniük, a vállalat kamatmentes kölcsönt is adott. A részletfizetési kötelezettség 2006-ban jár le, a havi 450 forint törlesztést meg ki lehet bírni. Egyszóval: akkor büszke lehetett a fiatal víz-és gázszelők munkaadójára és természetesen találta, hogy mindezért cserébe 15 évi hűséget ígér vállaltának. És azóta?

— Egy tízförintos nagyságú foltal kezdődött — mondja a család, aki körül már két kisgyerek szaladgál. — Nem is izgatott bennünket, különösebben. A garanciális javítást végző tetőfedő azonban nyilván lelkiismeretességéből utána járt a dolognak; fölment a tetőre, hogy megjavítsa. Telt múlt az idő, és egyre nőtt a folt a mennyezeten. Egy nagy eső alkalmával aztán a csillárban csörgedezett lefele a víz. Később újabb sáv is beázott, a villanykapcsoló mélyedésében is állt a víz...

— Hányzörök jötték ki eddig a garanciások?

— Hatszor, hétszer. Nem ők tehetnek arról, hogy azóta is ázunk. Az egész tető eleve rossz elképzelések alapján készült, és nem megfelelő anyagokból. A Gekások például, vaslétrával mentek föl erre a süppedős tetőre, képzelték a következményeit.

— Szilveszterkor babakád, lavór, kis fazék, nagy fazék, lábas, pezsgős pohár, kávécsésze hevert szanaszét a szobában, hogy védjék a lecsöpögő víztől a bútörököt, a padlószőnyeget —, szől közbe a feleség és mutatja a bútörrel leváló furnérra, a szőnyegpadló foltjait, a könyvek hullámos-sá száradt lapjait.

— Na, ezután csináltam ezt a csatornát a fejük fölé, hogy legalább egy helyen folyjon a víz, így elég a babakádat ürítgetnünk.

„Segíts magadon, s az isten is megsegít”. Sántaék azonban odafentről eddig

Somogyi Károlyné felvétele

Igy legalább egy helyről csurog a víz

csak a csapadékot kapták. Amikor odakinn rég sütött a Nap, odabenn még javában tartott a zápor. Mert a tető olyan, akár egy teknő”. Sántaék, és sok száz, beázó panelházban élő családon kívül a DÉLEP garanciái „szenvednek” még sokat az effajta tetők miatt.

— Nem hiszem, hogy valami átok ül a házgyári épületek tetején. Mi az oka, hogy a javítórészek sokszor nem boldogul velük — kérdezem Filep Lászlót, a szavatossági üzem vezetőjét.

— A szegedi panelházakat a DÉLEP a tervek és az előírások szerint — úgynevezett neocid tetővel építette. Ehhez az eljáráshez teljesen lapos, lejtésmentes tetőt kell kialakítani. Maga a gumból levő szigetelőanyag pedig sérülékeny, s mindössze 1,5 milliméter vastag, az alatta levő bitumen hő hatására történő mozgásának nem képes ellenállni. És persze képez nem „járható” tetők, legtöbb épületben pedig nincs lezárva a

vasajtó... Tetőfedőink eddig „foltolták” a hibákat, több-kevesebb sikerrel. Gondjainkat természetesen a vállalat vezetőivel is közöltük.

S, hogy mindebből milyen következtetéseket vontak le az illetékes szakemberek, azt Szolcsányi Gábor, üzemigazgató és Báló Zoltán főművezető mondta el.

— Nem kimondottan szegedi problémák ezek. Békéscsabán, 1977-ben országos szigetelési szimpóziumot rendeztek, ahol az volt a téma: miként lehetne új tetőfedő rendszereket kiépíteni. Új gyártási eljárásokat hoztunk be nyugatról, s Szegeden, Győr után — kísérletképpen — alkalmazták is ezeket. Bizonyosodott az új elv helyessége: a tetőnek lejtetnie kell. A neocid és a hasonló célt szolgáló Taurus W anyag minősége nem megfelelő, nem alkalmazzuk ezután. Az év második negyedévéől enyhén lejtő tetővel épülnek a panelházak, ehhez azonban másfajta fedőanyag kell. Jónak látszik az úgynevezett kéthéjú hiedgetető: az alsó, szigetelt réteg egyenes, a felső pedig lejt. Egyelőre, átmeneti megoldásként jelentős helyi kőművesmunkával készülnek a tetők. A házgyár a tervezés, a 6-8 típus kidolgozása, a sablonkészítés után 1980-tól kezd meg a sorozatgyártást.

— Ez tehát a jövő. Akik most áznak, azoknak mit tud ígérni a DÉLEP?

— A tapasztalat és a szakértői vélemény alapján sürgősségi sorrendben besoroljuk az épületeket és áprilistól folyamatosan javítjuk a tetőket.

— Ismét foltozással?

— Nem. Az egész tetőt újból befedjük az új eljárás szerint, amelynek kidolgozásában a Budapesti Műszaki Egyetem épyszer-tan-széke is részt vett. Mivel ez a munka meghaladja a garanciások kapacitását, külön gárdát szervezünk, amelyben a kivitelezők is dolgoznak majd.

— És végül kanyarodjunk vissza ismét Sánta József családjához. A sok bosszúság és kár bizonyítja: a DÉLEP nem kivétel saját dolgozóival sem. Reméljük azonban, hogy a márciusi tetőjavítást átvéssze Sántaék feje fölül elvonulnak a viharfelhők és nem lesz szükség többé a szobai esőcsatornára. A már fölépült és ezután készülő házak lakósaiban sem.

Chikán Ágnes

Családi események

nek Adrienn, Horváth Ferencnek és Kovács Ilonának Emese, Acsei Józsefnek és Szabó Annának Csaba, Csoma László Sándornak és Ördög Margit Máriaának Hajnalika Margit, Nagy Imrénének és Kószó Klára Rozáliának Szabolcs Zoltán, Vágó György Lajosnak és Tisoczki Ilonának Szilvia, Szabó Istvánnak és Péter Jolánának István, Varga János Ferencnek és Kószó Ilonának Tímea, Major Józsefnek és Márta Etelkának József, Tornai Gyula Lászlónak és Lepény Ilona Klárának Nóra, Szász Antalnak és Szabó Teréz Ilonának Ildikó Teodóra, Mucsi Árpád Ernőnek és Ménési Gabriellának Diana Laura, Szemes Gábornak és Hegedűs Irénnek Róbert, Kovács László Istvánnak és Koch Etelkának Marianna, Balázs Jánosnak és Nagy Ilonának Ilona, Tóth Ferenc Pálnak és Pulyi Ilona Emmának Pál Tibor, Mészáros Margitnak Mária, dr. Zsuzsanna Sztrojcsó Lászlónak és dr. Rényi Evának Eszter Éva, Triz Imrénének és Hilbert Magdolnának Árpád Imre, Farkas Sándornak és Varga Erzsébetnek Andrea, Kolár István Lászlónak és Tóth Ilona Erzsébetnek Iván István, Nátrádi Gábornak és Katona Juliánának Gábor, Szeder Béla Istvánnak és Balázsházi Eyanak László, Papp Jenő Tibornak és Borja Gyöngyikének Viktória Gyöngyi, Sella Zoltán Károlynak és Nyári Gizellának Vanda, Kiss Viktor Gyözőnek és Pendi Erzsébet Ilonának Gergely Viktor, Sinkó Mátásnak és Csukás Juditnak Nándor Mátás, Tatár Istvánnak és Sztrák Ilonának Gábor, Mezei Mihálynak és Sándor Ilonának Gyöző, Bárkányi

Jánosnak és Sával Margitnak Erzsébet Margit, Sziget Ferencnek és Galánai Erzsébetnek Tamás, Horváth Ferencnek és Pusztas Gizzellának Csaba, Gyuris Jánosnak és Nagy Saroltának János Zsolt, Kovács Józsefnek és Merges Piroskának Zoltán Tibor, Márta Sándor Józsefnek és Danlók Máriaának Sándor, Kiss Imrénének és Bana Eszternek Róza, Kiss Imrénének és Bana Eszternek Erzsébet, Bába Jánosnak és Kovács Máriaának Gábor, Nemessányi Lajosnak és Vecsernyés Zsuzsanna Katalinnak Zsuzsa, Makai Zoltánnak és Süli Evának Éva, Amási Istvánnak és Szabó Irénnek Andrea, Baranyás Ferenc Jánosnak és Ördög Ilonának Agnes, dr. Brassyó Tibornak és dr. Bakos Etelkának Annamária Etelka nevű gyermekük született.

HALÁLOZÁS

Benyó István, Gyuris Istvánné Szaraz Erzsébet, Jójárti Péter Pál, Zsurkan Ferenc, Mészáros Mihályné Nadas Irén, Szurmó Anna, Kovács Jánosné Gera Mária, Antal József, Virágh Józsefné Czika Anna, Balogh Vince, Léva Antalné Zádori Veronika, Koszta Ketty Mária, Vári Istvánné Nagy Eszter, Kávási Mária, Dobo Lajosné Fehér Rozália, Kovács Jánosné Jakus Piroška, Osznovics József, Orvos Imre, Raszúg Andrásné Staroc Katalin, Joo Sarolta Papp Lidia, Vastag József, Csányi István, Kisgöncsi Julianna, Bása Zoltánné Börcsök Erzsébet, Bárkányi Lajosné Nagy Mihály Mária, Biczkó Imre, Szél Ferenc, Kiss Zoltán Gergelyné Rágl Ilona, Herédi Istvánné Barcsa Erzsébet, Kertész Oszkárné Weinberger Ella, Kéri Mátásné Kertész Julianna, Makai Kálmán Ferenc, Hegyes Mátás, Havasi Pálné Nagy Teréz, Harmati János, Bujdos Gábor, Osváth József Bertalan, Tóth Mihály, Kocsis Sándor, Horváth Jánosné Müller Mária, Buntford István Mihály, Farkas Pál, Hegedűs István, Zombori Imréné Komlósi Ilona, Cselzár István, Szűcs Mártonné Sóvárd Mária, Mucsi György József, Vilás Ferenc, Benedek Áron Lajos, Kiss Pál meghalt.

A Budapesti tavasz kubai tévéadaptációban

Karinthy Ferenc „Budapesti tavasz” című regényének több epizódból álló filmadaptációja nagy sikert arat Kubában.

A tévésorozatban a szigetország legismertebb színesi játszanak. A regényfeldolgozásának és bemutatásának különös aktualitást ad a minden emberi értéket elpusztító fasizmus letelepedésére újra felmerülő szükségessége, s ezt a

mű rendkívül eredeti és hatásos módon oldja meg.

A tévéváltozatot Armando Lamas készítette és Silvano Suarez rendezte. A folytatásokat hetente háromszor sugározza a televízió. A kubai nézők körében a sorozat legnépszerűbb alakja a fiatal Garsó, akinek természetesen igen közel áll a kubai ember érzés- és gondolatvilágához.